

توسعه محلی چیست؟

ابراهیم شیرعلی

اصطلاح «توسعه محلی» غالباً برای توصیف اقدامات مشارکتی به کار برده می‌شود و در مواقعی که دولت قادر به برآورد ساختن خواست‌ها و انتظارات اجتماع محلی نیست، خودیاری و ارایه خدمات را ارتقاء می‌دهد. توسعه محلی «در باره تعامل با مردم به منظور کمک به آنهاست، برای اینکه راهی بیابند تا همکاری و درک متقابل را بین افراد و گروه‌های اجتماعی بهبود بخشند و در جهت بهتر شدن زندگی خود در آن تغییراتی ایجاد نمایند.

«انجمن منابع توسعه محلی در افریقای جنوبی» عمل توسعه را این گونه توصیف می‌کند:

«[توسعه] رویکردی آگاهانه و تسهیلی در جهت تحول اجتماع است. اقدام مؤثر در جهت توسعه محلی با افراد و نهادهای آنها، و جوامع و جنبش‌های مختلف همراه می‌شود و در تلاش برای پی بردن به خواست‌ها و انتظارات از آنها پشتیبانی می‌نماید؛ همچنین در تصمیم‌گیری و دسترسی به سهم منصفانه‌ای از منابع به آنها یاری می‌رساند». اقدام در جهت توسعه محلی ضمن اینکه مبتنی بر حقوق انسانی است و بر جوانب سیاسی و مشارکتی اقدامات انجام گرفته توجه دارد، بر دستیابی به کرامت و آزادی به‌عنوان جنبه‌هایی از آسایش، اخلاق و عواطف انسانی هم بسیار تأکید می‌کند.

در سال ۱۹۹۵، سازمان ملل متحد، توسعه محلی را چنین تعریف کرد: «توسعه محلی فرایندی است که در راستای ایجاد شرایط پیشرفت اقتصادی و اجتماعی رای کل اجتماع محلی طراحی شده است». این تعریف به نوعی بر رویکرد «همکاری با مردم» اشاره داشت که می‌توان آن را در همه کشورهای دنیا به کار برد.

بیانیه‌های بین‌المللی، مثل بیانیه بوداپست (۲۰۰۴)، یائونده (۲۰۰۵) و هنگ‌کنگ (۲۰۰۷) بر نقش توسعه محلی به‌عنوان یک عمل مردم محور برای ظرفیت‌سازی در شهروندان و نهادهای دولتی با هدف ایجاد صلح و دموکراسی تأکید کرده‌اند. توسعه محلی چنین توصیف شده است:

روشی برای تحکیم جامعه مدنی از طریق اولویت‌بندی فعالیت‌های اجتماعات محلی و چشم‌اندازهای آن در ایجاد سیاست‌های اجتماعی، اقتصادی و محیط‌زیستی.... توسعه محلی ظرفیت افراد را در نقش شهروندان فعال از طریق گروه‌ها، نهادها و شبکه‌های مردمی بالا می‌برد و از این طریق بین آنها گفتگو به وجود می‌آورد. بنابراین، توسعه محلی از طریق ترویج صداهای مستقل جوامع محروم و آسیب‌پذیر در حمایت از نوعی زندگی دموکراتیک و فعال، نقشی کلیدی ایفا می‌کند.

توسعه محلی در بریتانیا بر رویکرد کلی‌تری در خصوص تقویت ظرفیت اجتماع و مواجهه با مسائل گسترده‌تر در مورد برابری و عدالت اجتماعی تأکید دارد. در توسعه محلی، فرایندها و اصول، اهمیت بسیار دارند و این امر در تأکید بر کار با مردم، در عوض کار برای یا به جای مردم، منعکس شده است. جایگاه کنونی توسعه محلی در برنامه‌ها و سیاست‌های دولت عموماً بر توانمندسازی اجتماع، سلامت و انسجام اجتماعی متمرکز است.

□ □ □ منبع:

Gilchrist, Alison (2009), The well-connected Community: A Networking Approach to Community Development, Second Edition, UK, University of Bristol. P.P 23-24.